

Klubbfibbla finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är där placerad i kategorin starkt hotad (EN). Sedan mitten av 1900-talet har den gått kraftigt tillbaka och är numera sällsynt i hela Sverige. För att bryta den negativa utvecklingen har Naturvårdsverket låtit utarbeta ett åtgärdsprogram som har som mål att gynna klubbfibbla och andra arter som tidigare var vanliga ogräs i bondens åkrar.

Klubbfibbla är en vårgroende, ettårig, upp till ett par decimeter hög, korgblommig ört som genom sitt karaktäristiska utseende är mycket lätt att känna igen. De grovt tandade, spatellika bladen sitter i en basal rosett. Stjälken är tunn och rödaktig nedtill, upptill ihålig och klubblikt vidgad under de cirka en centimeter breda korgarna som har blekt gula, tunglika blommor. Stjälken är sparsamt grenig med några få korgar. Frukterna är omkring 2 mm långa och saknar pensel.

Klubbfibblan har en utsträckt blomningstid, från juli till september.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av Art-Databanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Klubbfibbla

växer oftast på näringsfattiga sandmarker med sur markreaktion. Typiska växtplatser är sandiga, glest bevuxna trädesmarker och sandiga åkerkanter. Ibland kan man finna den i sandtag och på vägkanter.

I Sverige växer klubbfibbla i begränsade områden i de sydligaste landskapen. Arten är en sen inkomling till Norden och infördes troligen på 1700-talet. Under de senaste decenniernas inventeringar har den noterats från en enda inventeringsruta i Halland och Västergötland, och i mellan 13 och 25 rutor i Skåne, Blekinge och Småland. På Öland är den känd från fyra sentida lokaler. I alla landskap uppges den vara minskande.

Tillbakagången i Sverige beror främst på att det traditionella trädesbruket på magra, sandiga jordbruksmarker i stort sett upphört och på att tidigare åkrar på sandmark omvandlats till permanenta vallar. Även ogräsbekämpning och ökad kvävebelastning i form av konstgödning är allvarliga hot mot arten.

Klubbfibbla är en konkurrenssvag art som inte klarar att dess växtplatser växer

igen. Om vi vill vända den negativa utvecklingen och bibehålla livskraftiga populationer måste vi bevara de trädor och extensivt odlade åkrar som ännu finns kvar i klubbfibblans utbredningsområde. Dessa och andra lämpliga ytor bör hållas öppna genom regelbundna plöjningar och harvningar och undantas från konstgödning och kemisk ogräsbekämpning. För att bevara arten bör även odling i så kallade allmogeåkrar övervägas.

Klubbfibbla förekommer i övriga Norden i Danmark där den är sällsynt på öarna men vanligare på Jylland. I Norge och Finland saknas den.

Om du vill läsa mer om klubbfibbla eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för klubbfibbla hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken